

BUTLLETI MENSUAL DEL GRUP EXCURSIONISTA GIRONI

SUMARI

DE FORA
EXCURSIONISME I ESPERANTO
ENYORANÇA
III EXPOSICIÓ COL·LECTIVA DE LA LLIGA DE S. E. DE C.
EXPOSICIÓ ARTÍSTICA
SECCIÓ ARTÍSTICA
ATLETISME
PER NOSTRA VITRINA
NOVES

ESTATGE SOCIAL: FORÇA, 29 = D. JOSEP TORRELLAS

DALMÁU CARLES, PLA. S. A.

EDITORS

—●— G I R O N A —●—

LLUÍS TORRELLAS

Rambla Llibertat, 36. — GIRONA

Sastreria: Trajos d'Esport, Abrics, Trajos per vestir
Preus sens competència

Grans assortits en: Mantes, Paraigües, Velluts, Llanes i Estams
per a trajos, Bufandes, etc.

Articles Fotogràfics

Assortit complet

Drogueria de Josep M.ª Pèrez Xifra

Abeuradors, 2. — GIRONA

Barberia de Ramon Carbó

Carrer del Progrés (Nou). — GIRONA.

Excursionistes:

Per fer goig, cal anar ben afeitat:
qui ve a casa, surt molt ben arreglat.

Gran Sabateria de Aureo Malaret

Calçat de totes classes

Especials per a Futbol i Excursionistes

Rambla Llibertat, 2. — GIRONA

PORTAVEU

DEL GRUP EXCURSIONISTA

G I R O N Í

DE S. E. DE CATALUNYA = GRATIS A TOTS ELS SOCIS

D E F O R A

VOLGUTS AMICS: Amb quin gust no recorro, sovint, sovint, aquestes runes que cada mes vinc ressenyant i explicant-vos. Verament és delectós sentar-se un moment sobre un mur d'aquells que tants d'anys han estat soterrats i volguer esbrinar, no lo que els fets diuen, sinó tots aquells misteris que tal volta no es descobriaran mai; fets quotidians que es desenrotllaren entre aquelles parets, muts testimonis per a nosaltres, però no del tot muts per als que saben inquirir amb ells un sens fi d'acerts que han permès reconstruir el fet general de la vida de molts pobles,

Per ara, els que són objecte de nostre estudi, poca cosa ens diuen de la vida diària i casolana; sols conequent la història romana pot un més o menys reconstruir la vila i la vida que en ella es desenrotllava, però d'una faisó general i esfumada.

Mes, deixem les digressions i continuem escoltant lo que de tot això ens diu el meu simpàtic i bondadós interviuat:

«Com vaig dir-li, l'extensió que suposo que havia sigut hostatge dels romans, pot dividir-se en tres seccions: Vila-Vella, la Roqueta i els Ametllers.

De la primera, poca cosa es pot afegir a lo dit, sols que amb les obres de construcció del far, varen sortir alguns fragments de ceràmica de diferents classes, junt amb quiscun vidre d'època indeterminada. Que en els fonaments de les Torres es trobàren grans quantitats de còdols, que segurament eren destinats a projectils tirats a mà o amb fona.

A la Roqueta hi ha més material d'estudi perquè un dia o altre la crítica serena pugui donar un fallo definitiu; jo opino que també fou habitada a l'època romana constituint un fort baluart. Amb lo que tothom està conforme és lo descobert als Ametllers o sigui la vila romana, qual extensió avui

encar no pot precisar-se, puix falta molt per a descobrir, si els límits que jo suposo, són el Torrent dels Moros al safreix de càl Rufo.

El primer de febrer de l'any 1914, vaig començar les excavacions per un mur que estava al descobert i tenia 1'50 metres de llargada, 66 cm. d'alçada per 69 cm. de gruix, que al meu entendre, pels materials de construcció, havia d'ésser d'època romana.

No vaig errar-me, puix als pocs dies ja tenia al descobert tota la llargada de dit mur que és de 28'10 m., fins a l'angle de l'altra paret que no he pogut descobrir encar.

Aquest mur és el front d'una casa de grans dimensions per l'època en que fou construïda. Seguint els treballs varen descobrir-se després altres construccions paralel·les a dit mur que indiquen que la *vila rústega* tenia molta importància agrícola per tractar-se d'extenses construccions que devien servir per a la preparació de l'oli d'olives.

Consten aquestes construccions de varis departaments per l'objecte que l'hi he indicat, començant per un pariment més elevat per a moldre les olives i d'altres per dipòsits d'oli. A un d'ells s'hi veu la pedra de la prensa on se veuen els dos forats corresponents als pals que la sostenien.

En conjunt, la llargada d'aquests departaments es de 26'15 m. per 4'40 d'amplada (no poguent-se precisar per no estar del tot excavat) i de 0'72 m. el gruix de les parets. Al costat d'aquestes n'hi ha unes altres de 12'60 m. de llargada amb contraforts que han fet suposar a un arqueòleg de reputació mundial, que eren d'un magatzem (horreum). Dec dir-li que tots els treballs que he fet per comprovar ho han resultat infructuosos. Jo crec que aquests contraforts serviren de sosteniment a una galeria que comunicava a les habitacions que hi ha els mosaïcs, encar que és aventurat fer suposicions. El gruix de les parets és de 0'75 ms.

Més tard, i a una alçària d'alguns metres però paralel a les habitacions descrites, es descobrí un altra extensió de murs de 30'10 ms. de llargada no poguent precisar la fondària, puix fent cases, una sola de 24 ms., per saber-ho no s'ha trobat el fi.

Aquests murs tenen una importància absoluta, puix que demostren d'una manera palesa l'existència de la *vila romana* en molt bon estat de conservació, i probablement els fonaments són de l'època d'August, sofrint després varïes transformacions com es dedueix de diferents parets inferiors creuades per parets superiors, segons diu el Dr. Schulten. L'amplada d'aquestes parets és d'un promig de 0'47 ms. i 0'64 de fonaments.

A primers del mes de desembre de 1921 vaig tenir la sort de descobrir les habitacions potser les més importants de la *vila*, que per la seva riquesa

decorativa devien ésser les del propietari de la mat-xia (alt dignatari, pre-consol, militar de graduació).

Aquestes, sortiren a una profunditat de 2 25 ms.; constitueixen unes cinc habitacions totes pavimentades de mosaics, segons diuen, de baixa època, però d'alt interès per suposar-se de fabricació indígena.

El més interessant és el que hi ha a l'altri, que se suposa de la casa. Aquest té una figura al mig que encara ningú ha pogut desxifrar què representava amb la indumentària (pot-ser la dignitat del propietari). He tingut ocasió de parlar amb el Sr. Pallarés qui ha vingut delegat del I d'E C. per a continuar les excavacions, i ha afirmat que són moltes i respectables les opinions que diuen que la figura és de dona. Serà la Turissa que resa a l'inscripció? Sobre la mateixa s'hi llegeix la següent inscripció:

S A L V O

V I L L A L E F L I X T U R I S S A

E X D F

i més avall:

F I C I N A F E L I C E S

En sos principis, aquesta inscripció donà lloc a diferents interpretacions perquè alguns la suposaven d'un llatí decadent, trobant-hi alguna incorrecció ortogràfica; no obstant sembla que l'opinió més encertada és de que el sentit de l'inscripció és aquest:

Turissa (pot ésser el nom de la vila o és el nom d'una dona que pot ésser l'esposa o mestressa, *és feliç quan està a salvo en Vidal*. Encara que hipotètic, la segona part de l'inscripció pot ésser complement de la primera, entenent: *Salvo en Vidal*, també es consideren *feliços els treballadors o bé oficials de la casa la gent ex officina*.

Aquesta inscripció, segons diuen, és una sencilla oració de gerundi feta per ablatiu absolut.

Altres opinen que la primera part diu ben clar: *Salvat o estan a salvo en Vilale o Vitale* és feliç *Turissa*. Tan si el Vilale com Vitale (la segona lletra es I i altres T segons uns o altres) devia ésser el nom propi del propietari de la Vila.

La segona part *EX OFICINA FELICES*; l'interpretació que els mosaics són fets a les oficines o tallers d'un felices.

Espero que un dia o altre es posaran d'acord els arqueòlegs per aclarir-ho.

Per trobar-se en documents antics els noms de *Tursia*, *Turssia*, *Tursa* fa suposar que l'origen de l'actual nom de Tossa sigui o derivi de *Turissa*.

ROCAROL.

EXCURSIONISME I ESPERANTO

PER primera volta veureu, cars llegidors, en aquest portaveu unes quantes ratlles per la llengua ideal, la bella i fàcil creació del Dr. Zamenhof: la par a internacional auxiliar: Esperanto.

De molt de temps que ve pregonant-s la necessitat d'una llengua neutral que, sens ferir l'amor propi de les nacionals i que sens excluir-les per res, sigui un bon medi, a l'ensems que fàcil, per a relacionar-se amb els estrangers, amb els que no par'en com nosaltres, siguin de la nació que vulguin.

Fins avui, l'Esperanto és l'únic que ha ofert al món la màxima efectivitat, demostrant-se pràctic en tots els afers, ja morals, ja materials. Entre aquests últims, un dels que han acceptat amb més entusiasme la nova parla és l'Excursionisme.

Nombroses entitats excursionistes, amb el Touring Club de France a la devantera, li han donat tot l'apoï necessari.

Provas en són el gran nombre de guies editades en Esperanto, de les principals ciutats, entre elles Girona, guies que indubtablement són imprescindibles a l'excursionisme estranger.

Moltes societats tenen entre les seves seccions la corresponent d'Esperanto: ha d'ésser menys el «Grup Excursionista Gironí»? Crec que nó i menys al present, que va enlairant-se fermament. Treballem fermament per a la instauració d'aital Secció car pot ser de grans fruits la seva tasca a més de fer més ferma l'actuació cultural de nostra entitat.

El GRUP ja havia començat a interessar-se per l'Esperanto en els primers temps d'actuar nomenant-me delegat esperantista a fi de fer una col·lecció mundial de vistes de les moltes interessants capitals i curiositats naturals, més tan lloable tasca lingué que aplaçar-se degut a les moltes despeses que exigia, les quals en aquells temps resultaren excessives per la bona marxa de l'entitat.

Mes, avui, que el GRUP està en estat esplendorós, crec deu renovar-se aquesta tasca i per millor eixir, l'instauració d'una Secció Esperantista com tenen moltes altres associacions excursionistes. Convindria també que nostres consocis posseïssin la llengua auxiliar internacional que tant els pot servir.

Desitjaria de l'idea aquí iniciada tingués forces adeptes, fent-los-hi avinent que estic disposat a fer el que convingui per aital obra tan instructiva i tan cultural.

CONRAD DOMÉNECH.

E N Y O R A N Ç A**(D e t e r r e s a f r i c a n e s)**

Nit de lluna platejada,
fossis spill de l'amor!
Poguéu veure a l'aimada
entorn cercle de claror!
Parlessis, lluna, diries
a l'aimant enyoradís
que calmés vanes follies
i que visqués més felix.
Puix tu veus terres enllà
lo que jo veure voldria;
me consola el teu brillà;
del que l'aincia es dalia.
Em diries, quan somriu
fit l'esguard cap a ponent
i si el riurer és esquiú
i si hi ha esllanguiment.

Li diries que jo ço
foll d'amor i d'enyorança;
cantaries la conço
d'enamor i d'esperonça;...
que jo canto a frec dels pins
que és el lloc on ans solem
ben solets boscada en dins
quan les clarors s'enfonien
explicar - nos mútuament
el dolor de separant-se.

RAMON CADENAS.

*Inspirada en les afroses terres africanes
enfrent d'un bon company en les hores
de dolor.*

III EXCURSIÓ COL·LECTIVA
DE LA LLIGA DE S. E. DE C.

Si grans èxits resultaren les dues excursions precedents, més sorollós fou l'obtingut en aquesta que es portà a cap el dia 5 de Març d'enquany als Cingles i Pla de la Garga. De nostra arribada a Centelles fins a Aiguafreda, lloc final de l'excursió, hom no trobava més que una grandiosa munió d'excursionistes entre els quals es remarcava un gran nombre de gentils damiselles.

Visitat Centelles, empenem el camí al Mas Rossell on esmorzem junts amb els companys de l'Aggrupació Cata unya, amb son entusiasta president i amic nostre, En Jové, als amics Casart. Pèrez i altres, del G. Gervasienc, i Solà del Rodamón.

Passat el salt del Purgatori, saludem al venerable apòstol de l'excursio-

nisme català, En Cèsar A. Torras. Vers mig dia la cobla Barcino toca unes saltirones sardanes quals harmonioses i airoses notes alegren aquells entorns. El gran pati del Mas Cerdà és un formigueix d'excursionistes; d'ací d'allà no s'obiren més que les anelles ajuntadores d'alegres parelles que rialleres van dansant el ball popular català. Allí cambiem salutacions afectuoses amb amics nostres de l'Avant, del Minerva, dels Matiners, del Júpiter i altres.

Aquesta gaia festa de germanor plena d'afecte i d'amor a nostra terra serà de grata recordança per a nosaltres. Un petit incident semblà volgués pertorbar la festa, després que foren fets els parlaments, però més aviat serví per enlairar a més alt nivell la cultura de que donaren prova els excursionistes. El nombre de concurrents anava a la ratlla de's dos mil.

Des de Granollers retornarem junts amb els companys de l'Infadigable de Sant Celoni tot comentant la propera excursió tardoral.

Nostra felicitació al Comitè d'Excursions del C. D. del C. I. per la bona organització, aixís com a la Lliga per l'encert de patrocinar aquestes excursions que ten agermanen als excursionistes i que fan cada dia nous adeptes.

PUIG DEL VENT.

EXCURSIONISTES

DEMANEU:

BOTELLES PETITES DE COGNAC TRES ANCORES

ESPECIALS PER A EXCURSIONS

EXPOSICIÓ ARTÍSTICA

B A S E S G E N E R A L S

1. Tots els treballs deuran presentar-se per tot el dia 15 del maig proper en que queda closa l'admissió.
2. Els treballs seran entregats dos dies després de clausurada l'exposició.
3. Es donaran diplomes honorífics als millors treballs presentats en fotografia, pintura i dibuix.

4 El Jurat serà format per persones competents, quals noms es donaran a conèixer en el pròxim BUTLLETÍ.

5. Les bases per quiscuna de les diferents arts, seran exposades a l'estatge.

S E C C I Ó A R T Í S T I C A

Tinguent el Consell Directiu els propòsits de fer un àlbum de vistes de Girona, aquesta secció portarà a cap interessants visites fotogràfiques als diferents monuments i belleses de nostra Ciutat a fi de col·laborar a l'iniciativa feta i fer una bonica i artística col·lecció.

PER MILLOR EXPLENDOROSITAT DE L'EXPOSICIÓ
QUE TINDRÀ LLOC EL MES D'ABRIL, PREGUEM A TOTS ELS SOCIS
PREPARIN TREBALLS

A T L E T I S M E

El proper mes començaran els entrenaments matinals a la Devesa. Són molts els companys que desitgen poguer entrenar-se com cal a fi de preparar-se per a pendre part als diferents festivals atlètics que prepara aquesta Secció per a la primavera.

En el VII Campionat nacional de Cross, Catalunya es classificà en segon lloc. El primer català que arribà a la meta fou en Miquel. En Vidal, en Doz i en Planell, es classificaren 8, 9 i 10 respectivament.

Del senyor J. Sagrera Vizcaino havem rebut una atenta tarja, que agraim, junt amb un exemplar del diari *El Norte* del dia 21 de març, en el

qual insereix un article enaltint el desenrotllament de la Cultura Física i mitjà de fer-ho a Girona.

Per portar a cap aital lloable obra proposa dit senyor, entre altres coses, la creació d'un camp d'Esports, a la Devesa que podria fer-ho nostre Ajuntament. Felicitem al senyor Sagrera per la seva iniciativa i no cal dir que cooperem per nostra part per portar a cap aquests projectes.

Veuriem amb joia que els regidors de nostra Ciutat es preocupessin en ajudar la propagació dels Esports, que per les seves escases forces, lluiten difícilment, malgrat ser aquest el millor mitjà de fer forta la raça i apartar el jovent del vici.

Ademés en la Devesa, un Camp d'Esports, creiem seria un dels millors embelliments que per a la mateixa podria efectuar-hi l'Ajuntament de nostra ciutat.

PER NOSTRA VITRINA

D O N A T I U S R E B U T S :

GRUP EXTA. GIRONÍ	50 ptes.
Narcís Pla Deniel	25 »
M. Taberner	2 »
F. Saliné.	2 »
Planas M.	2 »
Figueras J.	2 »
F. Gallostra.	2 »
C. Roqueta	2 »
J. Torrellas	2 »
Planas Clara	1 »
J. Cuatrecases	5 »
T. Palou.	2 »
E. Ferrer.	1 »
M. Boix	1 »
TOTAL.	99 ptes.

Segueix oberta la subscripció, preguntant a tots els que sentin veritable interès per aital obra remetint quant antes els donatius.

N O V E S

Socis ingressats el passat mes: M. Vila, T. Dalmau, J. Poch, J. Call J. López, J. Turón, A. Pujol, P. Amic, M. Adroher, R. Font.

El passat mes morí el pare del benvolgut amic i company de Junta. En F. Saliné (Q. A. C. S.). Sentim de cor la pena de nostre entusiasta amic, al qual trasmetem el més sentit condol.

L'excursió del dia 9 al Castell de Burriac es farà junt amb els bons amics i companys del *Minerva* de la Barceloneta.

Publicacions rebudes: *Montanyes Regalades, G. E. i E. Andi, Acció del C. D. C. I., C. E. Montseny, A. E. Catalunya, Llevor, Ateneu E. Popular, Arxiu. Sport Ciclista Català, Els Matiners, Avant, La Veu del Fresser, G. E. Infatigable, A. E. Júpiter, Nostra Comarca, A. E. D. Puigmal, G. E. Minerva, G. E. Rafel Casanova.*

Entre els elements ciclistes i atlètics de nostres seccions s'ha parlat de fer una cursa cycle-pedestre per montanya en terrenys difícils.

Nosaltres creiem factible la idea i encoratgem a dits elements a parlar-la a cap per a que sigui Girona la segona ciutat d'Espanya en celebrar aquestes proves.

Nostre preuat consoci En Lleó Audouard ha fet donatiu, per la biblioteca, del Diccionari Ortogràfic de l'Institut d'Estudis Catalans. Rebi nostre amic les més grans mercès.

De la Societat de Ciències Naturals de Barcelona «Club Montanyenc» havem rebut, en atent comunicat, la formació de la nova Junta i el seu programa de mes.

Havem rebut invitació per les Festes d'Inauguració del Casal de la A. E. Júpiter. Felicitem als companys del Júpiter pel selecte programa, desitjant-los-hi falaguera vida en el nou Casal.

PROGRAMA DEL MES

DIA 12: Visita Fotogràfica a La Catedral.

Lloc de reunió: a l'estatge, a dos quarts de dotze.

DIA 19: Assistència a la Vetllada que tindrà lloc al Casal Obrer «La Amistad», a las 3 de la tarda.

Detalls per programes.

DIA 26: Santa Coloma, Castell i Ermita de Farnés.

Sortida amb el tren M. Z. A. a dos quarts de sis del matí.

Portar-se la minestra.

Gastos, 3'50 ptes.

DIA 2 D'ABRIL: Sarrià, Snt. Julià de Ramis i Celrà.

Portar-se berenar. Sortida de l'estatge a dos quarts de dos de la tarda.

Gastos, 10 ptes.

DIA 9: Mataró i Castell de Burriac.

Portar-se la minestra. Sortida amb el tren de M. Z. A., a tres quarts de sis del matí.

Gastos, 10 ptes.

Reunions:

General Extraordinària: dia 23, a las 9 de la vetlla.

Consell Directiu: Dies 16 i 30, a les 9 de la vetlla.

Seccions Atlètica, Cicliste i Artística: Dies 16 i 30, a les 10 de la vetlla.

DIA 23: Excursió matinal al Castell de Montagut.

Portar esmorzar. Sortida del Pont de Pedra, a les 6 del matí.

Vocal: F. SALINÉ.

DIA 30 Santuari de Nostra Dona dels Angels, Madremanya, i Bordils.

Portar-se berenar. Gastos, 1 pta. Sortida de l'estatge, a dos quarts de dues de la tarda.

Vocal: F. GALLOSTRA.

DIA 7 DE MAIG Adri, Rocacorba i Amer.

Sortida del Pont de Pedra, a les 3 en punt del matí. Portar minestra per esmorzar i dinar. Gastos, 2 ptes.

Vocal: N. ROTLLANT.

Tots els dimecres excursions matinals a les fonts dels entorns.

Els dijous de cada setmana entrenaments d'atletisme en el Camp de l'Atlètic F. C.

Fàbrica de Gorres : Especialitat amb les de forma Sport

Sombrereria : Capells de totes formes i novetats

Excursionistes: Camises Wilson de franela per l'hivern

Tot a preus mòdics

Vda. de Carles Falcó. — Rambla Álvarez, 2

GIRONA

COGNAC TRES ANCORES

és el millor

Qui el tasta una vegada
el demana sempre més.

**Les construccions de canyissos per a ce-
los-rasos que són més ben deixades i de
més durada, són les que fa en**

Josep Torra

Carretera de Barcelona, núm. 53

GIRONA

Excursionistes:

Al EXPRES-BAR, trovareu un immillorable servei
de Cafè, Licors i Refrescos.

Especialitat en Santwitschs

En l'Establiment de Novetats

— de —

Raimonda Creuhet

Rambla de la Llibertat, 22

GIRONA

Hi trobareu Jerseys, Bandes, Mitjes per excursió, Bastons, Alpenstock, Gorres, Passa muntanyes, Casquets per motoristes, Bufandes, Màquines d'Àfeitar, Guants de punt i tots els articles necessaris al bon excursionista.

¡Preus baratíssims!

Sempre Novetats!